

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an 2000 Lei</p> <p>Parohiile cl. II. 1800 Lei</p> <p>Parohiile cl. III. și subclasă 1500 Lei</p> <p>Pentru particulari 1200 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concursuri de prot. 4000 Lei. Parohii de cl. I 2500, de cl. II 2000, de cl. III 1800. La celelalte publicații 1 cm. □ 12 Lei</p>
---	---	---

Dela pax Romana la pax Christiana In anul 1945

Dictonul latin *Si vis pacem para bellum* luminează întreg fondul concepției celor antici privitor la *pace* și la *mijloacele* ei de susținere în lume. *Pax romana*, deși cea mai ideală dintre toate păcile din lume, — căci Imperiul roman reușise, prin politica colonizărilor masive și sistematice cu elemente romane și romanizate, să realizeze liniștea și echilibrul, bunăstarea și pacea între nenumăratele popoare din Italia și din cele 45 provincii ale ei (la anul 117) cucerite cu sabia, în cele trei continente: Europa, Asia și Africa, dela Oceanul Atlantic, Marea Nordului, Rin, Pontul Euxin și Carpați, până la Eufrat, Marea Roșie și golful Persic —, totuși *pax romana* era o pace vremelnică, impusă din *afară* și străjuită de *forță*, de invincibila forță a glorioaselor legiuni, care au încununat fruntea Romei cu laurii nemuririi.

Pentru timpurile de acum 2000 de ani *pacea romană* era într'adevăr *ideală*, căci ea asigurase progresul și libera dezvoltare culturală, religioasă și economică *tuturor* popoarelor din cadrele vastului imperiu. Lipsa oricăror graniți, pe un teritoriu care cuprindea aproape toată lumea cunoscută atunci, și siguranța călătoriei pe ape și pe uscat, au fost tot atâtea condiții materiale care au favorizat munca misionarilor creștini, asigurând astfel rapida răspândire și deci triumful noii religii, care aducea lumii întregi o cu totul altă concepție, diametral opusă celeia de până atunci, despre *pace* și *mijloacele* ei de realizare și susținere.

Pax romana, deși cea mai ideală dintre păcile realizate până atunci în Istorie, era totuși și ea o pace condiționată de anumiți factori materiali, externi și, în ultima analiză, o pace contingentă, trecătoare și destul de șubredă. *Pacea romană*, isvorită din concepția

dealtfel verificată de Istorie, că *dacă lumea vrea pace să se pregătească de războiu*, va primi un corectiv însemnat și un sens cu totul nou în gura misionarilor lui Hristos.

Aceștia predică o *altă pace*, care nu are nevoie să se sprijine pe forță și nici nu trebuie să fie impusă din afară cu mijloace materiale, cu tunuri și bombardiere grele și cu celelalte arme moderne de luptă și distrugere. Misionarii și preoții creștini predică lumii *pacea lui Hristos*, pe care *lumea n'o poate da* [Ioan 14, 27], *pacea de sus*, *pacea lui Dumnezeu*, vestită mai întâiu, de către îngeri păstorilor din preajma Peșterii din Vifleem, prin cântarea cerească: „*Stăvâ întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire*” [Luca, 2, 14].

În aceste cuvinte îngerești se cuprinde și se rezumă întreg programul Aceluia ce s'a născut din Sfânta Fecioara Maria, pentru noi și pentru a noastră mântuire, — programul Celui ce „bogat fiind a sărăcit pentru noi, ca din sărăcia Lui noi toți să ne îmbogățim” [II Cor., 8, 9].

Nu este fără importanță nici faptul că acest program într'adevăr *ideal*, care enunța lumii pentru întâiași dată că bunul suprem, pentru toți oamenii, este și rămâne pentru totdeauna *pacea*, a fost făcut cunoscut mai întâiu păstorilor, adică tocmai acelei clase de oameni, care prin însăși ocupația ei zilnică gustă mai mult ca oricare alta din frumusețile și minunile naturii, și prin aceasta se *simte* mai aproape de însuși Creatorul, de Dumnezeu.

În inima acestor oameni, a *păstorilor și țărănilor*, se reflectă mai mult Cerul cu slava lui. Lor mai mult decât oricăror altor clase de muncitori manuali sau intelectuali, li se potrivesc cuvintele Mântuitorului: „*Fericiți sunt cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu*” [Matei, 5, 8].

Inima *curată* pe lângă privilegiul de a *vedea* pe Dumnezeu, mai are avantajul de a fi generatoarea tuturor virtuților și promotorul tuturor acelor sentimente prin care omul poate crea în viața sa intimă personală, în viața familiei sale și, în general, în viața Neamului său, acea atmosferă caldă, care face posibilă *pacea* pe pământ și *bunăvoirea* între oameni, realizând prin aceasta și celălalt țel al pogorîrii printre noi a Mesiei: *mărirea lui Dumnezeu*, ceea ce echivalează cu recunoașterea din partea *tuturor* oamenilor a Majestății și Providenței divine.

Pacea lui Hristos este un fenomen ceresc ce germinează și activează în inimile *curate* și în sufletele *credincioase* și se realizează în afară prin *iubirea* de Dumnezeu și *mila* față de oameni. Aceasta este *pacea cea adevărată*, singura victorioasă, durabilă și eternă ca și Dumnezeu, inspiratorul, codificatorul și sprijinitorul ei: „*Impărăția lui Dumnezeu este în-lăuntrul nostru*” [Luca, 17, 21], ne asigură Mântuitorul, confirmând astfel adevărul pururea valabil al Evangheliei, că sufletele curate sunt *pivotul păcii adevărate și durabile*.

Până când conducătorii politici și militari ai lumii vor căuta *alte* puncte de sprijin pentru realizarea *păcii universale și eterne*, până atunci lumea va fi mereu amenințată de duhul războiului și va rămâne dominată de „*omul păcatului*” de „*fiul pierzării*” [II Tes., 2, 3], despre care Cartea sfântă profetește, că în vremile de apoi se va arăta înălțându-se „mai presus de tot ce se numește Dumnezeu sau este de închinat, așa încât să șadă el în biserica lui Dumnezeu ca un Dumnezeu, arătându-se pe sine că ar fi Dumnezeu” [II Tes., 2, 4].

Cu cei ce *lucrează taina fărădelegii* și „n’au primit iubirea adevărului ca să se mântuiască” [ibid., 7, 10]; — cu frații „care umblă fără rânduială și nu după predania pe care au primit-o dela noi” [II Tes., 3, 6]; cu frații „a căror gură este plină de blestem și de amărăciune; grabnice sunt picioarele lor să verse sânge, pustiire și nenorocire în căile lor și *calea păcii* n’au cunoscut; nu este frica lui Dumnezeu înaintea ochilor lor” [Romani, 3, 14-18], cu unii ca aceștia *nu se poate realiza pacea dorită* de toată suflarea cinstitoare de Dumnezeu și iubitoare de oameni.

Cu oameni necredincioși, stăpâniți de ură și răzbunare, dominați de păcat și fărădelege nu se poate organiza *pacea* pe baze solide. *Condiția* esențială a *păcii* este: *împăcarea cu Dumnezeu*, pe care l-am ofensat prin necredința și fărădelegile noastre, — *împăcare cu*

Dumnezeu cu care ne-a învrăjmășit omul cel dintâiu, protopărintele Adam, prin a cărui neascultare, mândrie și răsvărire „a intrat *păcatul* în lume și prin păcat *moartea*; așa moartea a trecut la toți oamenii prin cel în care toți au *păcătuit*” [Romani, 5, 12].

Până când acțiunile omenești poartă timbrul *păcatului*; până când oamenii sunt *robi păcatului*, până când facem mădulările noastre roabe desfrânării, beției și fărădelegilor [Romani 6]; până când nu facem binele pe care îl voim ci răul pe care nu-l voim, supunându-ne legii trupului, care se luptă împotriva legii *mintii*, spre a ne transforma în robi ai legii *păcatului* [Romani, 7, 18, 23], până atunci suntem niște bieți *nenorociți*, incapabili a realiza și organiza *pacea* dorită.

Apostolul neamurilor ne indică singura *cale*, care poate duce în mod *sigur* la realizarea *păcii* lui Hristos: *Să răstignim omul nostru cel vechiu*, trupul *păcatului* „pentru a nu mai sluji noi *păcatului*” și, socotindu-ne a „*fi morți păcatului*”, să viețuim „lui Dumnezeu în Iisus Hristos Domnul nostru”.

Nu moartea trupului cere Domnul, ci *moartea păcatului*: „Să nu împărătească deci *păcatul* în trupul vostru cel muritor, ca să-l ascultați pe el în poftele lui, nici să nu vă faceți mădularele voastre arme de nedreptate *păcatului*” [Romani, 6, 12].

Desbrăcând *omul cel vechiu* al *păcatului* și îmbrăcând pe *cel nou* preconizat de Evanghelia lui Hristos, vom ajunge să înțelegem adevărul exprimat de același sfânt Apostol, care ne încredințează că Dumnezeu a proclamat *unitatea și înfrățirea* neamului omenesc, căci înaintea Lui „nu este Elin și Iudeu, tăiere-împrejur și netăiere-împrejur, barbar, *Scit*, rob, liber, *ci toate și întru toți Hristos*” [Coloseni, 3, 11]. Adâncind adevărurile Sfintei Scripturi vom înțelege că numai „îmbrăcați ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și iubiți, cu milostivirea îndurărilor, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare, iertând unul altuia” [Colos., 3, 12-13], vom ajunge să vedem domnind „*în inimile noastre*” *pacea lui Dumnezeu* [v. 15].

Tuturor celor ce *simt românește* în aceste zile cruciale, când prin eroismul fără seamăn al soldatului român, care luptă cot la cot cu soldații Națiunilor Unite, se croește destin nou Neamului și țării noastre, se cuvine să le aducem aminte cuvintele aceluiași sfânt Apostol, adresate Tesalonicienilor: „Voi toți sunteți *fii ai luminii și fii ai zilei*; nu suntem ai

noptii, nici ai întunerecului. Deci, dar, să nu dormim, ca și ceilalți, ci *să priveghem și să fim treji*. Căci cei ce dorm, noaptea dorm; și cei ce se îmbată, noaptea se îmbată. Iar noi fiind ai zilei, să fim treji, îmbrăcându-ne cu platoșa *credinței* și a *dragostei* și cu coiful *nădejzii* de mântuire. Că Dumnezeu nu ne-a rânduit spre mânie, ci spre dobândirea mântuirii prin Domnul nostru Iisus Hristos" [I Tes., 5, 4-9].

Acum, la început de an nou, stropiți cu aghiazma din Iordanul îndurărilor, rugăm cu căldură, din adâncul inimilor noastre, pe *Domnul păcii* să dea *pace pururea* [II Tes., 3, 16] celor ce „umblă în vieță sfântă și cucernicie” și așteaptă „potrivit făgăduințelor Lui, *ceruri noi și pământ nou*, în care locuște dreptatea” [II Petru, 3, 13].

Realiza-va oare anul 1945 pacea mult dorită? Fi-va aceea *Pacea lui Hristos*, bazată pe dreptate, libertate și frățietate? Orice altă pace va constitui germenele unui nou războiu, care va completa ruinele celui de acum.

Neamul românesc, conștient de nenirea lui în acest colț al lumii, și mândru de trecutul său ca și de jertfele mari de sânge aduse pe *altarul dreptății* pentru triumful ideii de *libertate și unitate națională*, așteaptă, cu drept cuvânt, în anul 1945 împlinirea făgăduințelor: *cer și pământ nou în care să domnească dreptatea*.

Prof. Dr. Gh. Cotoșman

„Idioata poveste...”

Intr'un număr din ziarul *Dreplatea*, d. Oscar Lemnaru face o critică opiniilor susținute de d. Alex. Mironescu, publicist și asistent universitar în broșura: *Propuneri pentru o reformă a învățământului*, publicată de Domnia sa, sub acest titlu.

Terminul de *critică* îl folosim mai mult pentru a arăta intenția d. Lemnaru.

În legătură cu programa analitică, afirmă d. Lemnaru, d. Alex. Mironescu are opinii deadreptul revoluționare și citează: Eroii unei asemenea istorii nu vor mai fi acei conducători de oștiri, autori ai atâtor dezastre ci vor fi sfinții și ceilalți oameni asemenea lor etc....

Prin urmare, continuă d. Lemnaru, în locul lui Napoleon îl punem pe sf. Vasile, iar în al lui Gengis-Khan pe Sisoie. Afacerea poate n'ar fi rea dar cum să spunem noi elevului că

sf. Vasile a fost învins la Trafalgar și că a murit la sfânta Elena....

Și spicuiind mai departe din broșura amintită d. Lemnaru îl prinde pe d. Mironescu că Domnia sa are și despre Filosofie o părere foarte defavorabilă și iar citează: Logica și psihologia vor fi înlocuite printr'un curs de Istorie a doctrinelor filosofice etc.

De unde știe Domnia sa, se revoltă d. Lemnaru, că logica nu este fundamentul cugețării omenești și că dacă s'ar rade totul de pe suprafața unifersului (inclusiv broșura cu' pricina, cărțulia de rugăciuni și viețile sfinților) n'ar rămâne ea singură, logica aceasta hulită în jurul căreia să se constituie o lume nouă?

Așa dar d. Lemnaru este un mare admirator al filosofiei și chiar al logicei, „singura cetate eternă în mijlocul absurdităților și superstițiilor efemere”.

Admirația aceasta este în oarecare măsură îndreptățită, dar totuși nu găsesc că este uman ca d. Al. Mironescu să fie amenințat că un asemenea cataclism în care să-și piardă totul până și broșura, căci în acest caz și d. Lemnaru și-ar pierde logica.

Dar să privim lucrurile mai de aproape și cu mai mult calm.

Dacă scopul pe care trebuie să-l urmărească școala este în primul rând formarea caracterului, atunci contribuția logicei este foarte modestă. „Cu greu, dar începe totuși să se vadă limpede, spune Jules Payot, lipsa de însemnătate a rațiunii în formarea caracterului și incurabila ei inferioritate în lupta împotriva pasiunilor. Lupta vorbei contra lenei și senzualității noastre este lupta lutului contra fierului.”

Nu știu în ce măsură și-au însușit logica și filosofia un Livingstone sau Reiffeisen, însă faptele lor care i-au situat printre marii binefăcători ai omenirii, sunt sigur că n'au izvorât din logică, ci dintr'o adâncă simțire creștină.

Și unul și altul, au fost călăuziți de o credință care este baza creștinismului adevărat, că ești om spre a face bine semenilor tăi.

Vieța eroului, a sfântului, sau a geniului este ea în conformitate cu logica? Teoretic se admite că scânteia de geniu care luminează creierul unui savant, inspirațiunea care înflăcărează pe poet, sunt stări anormale. Dar din punct de vedere practic noi nu le putem confunda și nu putem emite asupra lor aceeași judecată. Starea unui geniu este anormală, dar de dorit; starea unui nebun este și ea anormală dar

repugnantă. Cu adâncă psihologie a arătat Dostoievski în romanul său *Idiotul* cum toți batjocuresc ca idiot pe cel cu adevărat curat și lepădat de sine și totuși vin cu toții la el cu necazurile lor și așteaptă dela dânsul deslegarea desperatei lor neliniști.

Popoarele trăiesc nu atât prin logică, ci prin faptul că cei mai buni și mai cu iubire de aproapele, cei mai tari și mai curați se oferă singuri spre jertfă. Cele mai înalte bunuri pe care le are omenirea sunt căpătate prin aceștia. Când citim astăzi în ziare că numai din costul unei singure zi de războiu s'ar fi făcut șosele asfaltate în toată Africa și Sahara, te întrebă unde este logica, această „cetate eternă”. Și totuși groaznicul războiu continuă, fiindcă oamenii sunt de acord să dărâme chiar și cetatea logiceii spre a apăra libertatea și onoarea individului.

De aceea socot prea puțin justificate ironiile domnului Lemnaru atunci când d. Mironescu propune să se dea mai multă atenție vieții Sfinților și celorlalți oameni asemenea lor, în școală. Dacă-i necesar ca elevul să știe unde a fost învins Napoleon, sau când a trecut Rubiconul Iuliu Cezar, tot atât de necesar cred că este ca el să știe până la ce înălțime morală se poate ridica voința omenească în lupta pentru binele omenirii.

Domnul Oscar Lemnaru se arată însă și mai necruțător în privința religiei.

În broșura amintită d. Mironescu propune: „Elevii trebuie să citească biblia, să învețe rugăciunile principale, câțiva psalmi, să cunoască istoria sacră, să citească din viețile sfinților....

Elevii vor afla, indiferent de capacitatea lor de credință, că există aici cel puțin o mare frumusețe, o mare poezie, o luptă cu cele mai turburătoare neliniști ale spiritului omenească”.

Opinia d. Lemnaru este alta și el o spune fără înconjur:

„Noi suntem de părere că religia ar trebui învățată în laborator (de ce nu și filosofia și istoria), iar pretențiunile ei, cel puțin cele sprijinite pe fapte materiale trebuie să fie confruntate cu legile Fiziceii, ale chimiei și chiar cu cele ale matematicilor, tocmai din pricină că în numele acelei „mari poezii”, oamenii au fost împărțiți în tabere vrăjmașe. Dacă se mai permanentizează idioata poveste a unui Dumnezeu asasinat de câțiva oameni cu zulufi, vor urma alte uriașe băi de sânge”.

Oricât de puternică ar fi vâltoarea pasiunilor care se frământă astăzi, când scrisul nu mai înseamnă meditația senină de altădată, totuși e de mirare că se poate insulta astfel credința unui popor.

Și aceasta tocmai în ziarul *Dreptatea*. În coloanele cărui am cetit nu de mult cu totul alte aprecieri cu privire la religie și morală, atât în programul Partidului Național Țărănesc cât și în frumosul discurs al d. Ion Mihalache în legătură cu problemele fundamentale ale vieții noastre de Stat.

Care democrație i-a inspirat domnului Lemnaru astfel de idei? Adevărata democrație înseamnă iubire între oameni, dreptate, egalitate, respectul convingerii și a onoarei. Dar toate aceste bunuri pentru cucerirea cărora s'a vărsat, în adevăr, mult sânge și se varsă și astăzi, își au izvorul tocmai în acea „idioată poveste”, însângerează drama de pe Golgotha. Privind spre înălțimea strălucitoare a Crucii, toți desmoșteniții soartei au înțeles pentru prima oară că sunt și ei oameni.

Drept este că aceste adevăruri au părut lumii de atunci atât de stranii că ea le a considerat o nebunie, nebunia Crucii, o idioată poveste cum spune și d. Lemnaru astăzi. Însă în fața nici unei figuri din istoria lumii, sufletul omenească n'a simțit un respect mai adânc decât înaintea capului plin de sânge și răni de pe Golgotha. Dar de ce oare atâta stăruință din partea domnului Lemnaru, sub amenințarea unor uriașe băi de sânge, de a scoate din mintea elevilor imaginea celei mai sublime jertfe și simbolice drum al Calvarului?

Căutând o explicație îmi vine în minte o admirabilă pagină din *Martirii Patimilor* de Giovanni Papini. Este vorba acolo de Marele Rabin Sabbatai ben Shalom, care se prezintă la Papa Celestin VI și-i spune următoarele:

„Nu vă puteți închipui ce a trebuit să calc și să înving în mine și în jurul meu, ca să ajung ceasul acesta. Apusul și răsăritul au văzut lacrimile mele și au auzit rugăciunile mele. Îndoielile m'au sfâșiat, ucenicii m'au părăsit, prietenii au plăns nebunia mea, dușmanii au încercat să mă ucidă.

Dar însfârșit din noaptea agoniei a răsărit soarele izbândeii. Am izbutit să înfrâng pe sofiști, să stărnesc pe nehotărâți, pe cei molipsiți i-am înflăcărat, pe cei îndărătnici i-am încovoiat.

Astăzi ludeii toți, împrăștiați în toate țările lumii stau gata să mărturisească pe Iisus Hristos, adevăratul Mesia. Vouă vă este dat să

hotărâți clipa în care vom primi apa mântuirii și vom putea și noi să ne săturăm inima cu carnea prefăcută în pâine și vin a celui înviat..“

Fără să dea un semn de bucurie sau de uimire, Papa îl întreabă :

Cunosc bine pe Iudei și știu că obișnuesc „Do ut des“. Spune-mi hotărât ce cereți în schimbul convertirii voastre?.

Sfinte Părinte, răspunse Sabbatai, văd că sunteți cu adevărat proteguit de Sf. Duh și că v'a fost dat harul să cunoașteți sufletele. Trebuie să recunoști că poporul meu mi-a impus să intervin pe lângă voi ca să obțiu o favoare în schimbul pocăinței voastre.

„Noi cerem un singur lucru: să fie scoasă din anul bisericesc săptămâna Patimilor.

Au trecut sute de ani dela crima părinților noștri și chiar pentru cea mai grozavă mișelie trebuie totuși să sosească ziua prescripției. Odată creștini nu am putea răbda ca în fiecare primăvară să se repete în toate bisericile Creștinătății povestea rușinii noastre. Tatăl din parabolă nu spune în fiecare zi fiului regăsit istoria fugii sale...“.

Și convorbirea între Papa Celestin și Sabbatai continuă mai departe; noi ne oprim aici și ne întrebăm: Cererea domnului Oscar Lemnaru nu este aceeași cu a Marelui Rabin Sabbatai ben Shalom?

L. B.

La publicistica română de acum un veac

(Continuare din N-ru 48)

Suntem de două veacuri și jumătate încoace, noi românii, în două biserici cu una și aceeași religie. Sau o biserică română, cu două altare, și și mai adecvat, *un altar cu două străni* — zisa regretatului Ciorogariu, episcopul ortodox al Orăzii.

Sunt și de aceia cari spun mai mult! Propriu zis, nu suntem două biserici, ci una numai; dar cu două organizații, sau cu două administrații, separate total și independente. (N. Brânzeu arhipresbiter gr. cat. Logoj).

Lapidar: Un corp cu două suflete, un suflet, o inimă cu două palpitări: „*Să nu fie*“. (Gal. II, 17; Rom. XI, 1) Auzi Izraile (Române)

Domnul Dumnezeu nostru unul este (Mc. XII 29).

„Un Domn, o credință, un botez. Un trup și un Duh, precum și *chemați sunteți într'una nădejdea chemării voastre*“. (Efes. IV, 4).

„Înțelegeți *neamuri*, și vă plecați, căci cu voi este Dumnezeu“. (Isaia VIII 9).

„De va strica cineva **casa lui Dumnezeu**, strica-l va pe acesta Dumnezeu; căci casa lui Dumnezeu sfântă este, **care sunteți voi**“ (I. Cor. II 7).

„Cel ce are ureche, audă, ce Domnul zice bisericilor“, (Apocalips II 29; III 6) și astfel basta! „Sapientia sat“. (Terentius Phormio III, 3; 8).

Deci în grabă „Vino Doamne Iisuse“ (Apocalips XXII 20) Dară și până atunci, „Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu *Tatăl și împărtășirea Duhului Sfânt să fie cu voi cu toți*“ (Liturghia) și așa bună și *dreaptă* pace pe pământ, cu bunăvoința între oameni! Și apoi „pentru toți și pentru toate“ (Liturghia) „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu“. (Doxologia).

Dealtcum despre acest obiect al *inter-religiunii românești*, avem culesse peste 350 de pronunțamente publice și tipărite, de cărturarilor români, din toate clasele sociale.

Am ferm propus de a le publica și interpreta, îndată, adecă după terminarea acestui „Bellum omnium contra omnes“. (Hobbes († 1679) în „Leviathan, cap. 10. combină cu cartea Iov cap. 25.)

Prof. Dr. Ștefan Pop

RECENSIE

Mitropolitul Nicolae. *Mântuiește Doamne poporul tău.* Sibiu. 1945, pag. 252. Prețul lei 800.

Sibiul reprezintă în viața ortodoxiei românești cetatea luminii și culmea spiritualității, dinamice pe care tronează Mitropolitul Dr. Nicolae Balan. Urmaș vrednic al marelui Șaguna, vlădica Nicolae e păstrător și continuator a spiritului șagunian și în același timp e luptător al drepturilor și libertăților naționale.

Pe plaiurile carpatine și în țara fagilor, veghează un conducător providențial. Mitropolitul Nicolae. Personalitatea ierarhului dela Sibiu

se afirmă viguros pretutindeni și prin tactul, prestanța și intransigența sa; toate problemele vieții capătă cea mai autentică soluționare cea creștină.

Toate golgotele și pătimirile neamului, au sângerat și inima I. P. S. Mitropolitului Nicolae. Toată lumea știe că la Sibiu există un stegar al vrerilor național, un apărător al drepturilor milenare și un neîntricit paznic al doctrinei și tradiției creștine. Această energie fecundă și acest profet iluminat a fost prezent la toate răscrucile vieții noastre istorice.

Incepând cu tăria și curajul de a nu primi arbitrajul a continuat cu hotărîre de a nu-l recunoaște și de a lupta pentru anularea lui, afirmând drepturile noastre asupra spațiului românesc.

Această carte constituie un buchet de trandafiri, pe care Mitropolitul Nicolae l-a cules cu toate suferințele reținute pentru eliberarea Ardealului scump. Cuprinde sbuciumările și tragedia neamului în luptă pentru dreptatea sa.

Din toate, aceste cuvântări și pastorale se desprinde duhul de vizionar al seniorului dela Sibiu. S'au adunat în volum toate aceste cuvinte rostite pentru că spune, autorul, *am vrut să se precizeze orientarea și atitudinea ce am avut în mijlocul dramaticilor evenimente prin care a trecut Ţara și Neamul nostru în anii din urmă. Cu conștiința limpede m'am indentificat fără șovăire cu idealul nostru național și am folosit fiecare ocaziune ce mi s'a oferit pentru a ține în inima obștei românești tare credința în dreptatea lui și trează nădejdea în reînțegrarea lui. Vorbeam dela altarul sfintei noastre Biserici, care scăpare s'a făcut nouă din neam în neam".* (În loc de prefață).

Nostalgia Clujului părăsit —, unde pătimea un alt vlădică Nicolae, cât și dorul după fiii rămași în suferință, l-a consumat și i-a produs atâtea dureri și lacrimi. Gândul la Clujul durerilor noastre, producea Mitropolitului Nicolae revoltă reținută și durere înăbușită. De câte ori vorbea de calvarul celor furăți din staul, din ochii săi se prelingea lacrima dorului și a nădejzii biruitoare. Da, căci pumnalul mișelesc împlântat în trupul patriei a trecut și prin inima Mitropolitului Nicolae.

În acest timp de doliu național, de ispășire și vitornită, glasul Mitropolitului Nicolae era tunet și vorbirea sa fulger. Flacăra iubirii de neam, setea de dreptate și dorul de libertate au fost valorile pe care le-a afirmat și pentru care n'a cunoscut tranzacția și compromisul. Deaceia

a militat întotdeauna pentru libertate, armonie și solidaritate națională.

Biserica neamului, prin cuvântul autoritar și competent al Mitropolitului Balan, a mobilizat conștiințele și a susținut toate pornirile idealiste și toate avânturile eroice ale neamului. Intocmai ca Șoguna pe câmpia libertății; Mitropolitul Nicolae fie la Sibiu, fie la Alba-Iulia, fie la Mărășești, fie la București rostea răspicat destinul și misiunea noastră; cât și credința în împlinirea dreptății istorice. „Sunt convins că un neam care are, ca al nostru, conștiința că Dumnezeu i-a încredințat o misiune în istorie, nu poate fi biruit de nici o îndotrivire și nici o putere din lume nu-i în stare să-l clinească dela locul său". (pag. 61).

În jurul scaunului mitropolitan întocmai ca într'un stup de albine harnice se adunau energiile neamului și toți voluntarii drepturilor noastre milenare. Deaceia Mitropolitul Nicolae e cel mai dinamic și reprezentativ ierarh al Bisericii românești. „În ce ce mă privește sunt gata să întru, cu poporul credincios al meu, dacă așa va fi hotărît din partea lui Dumnezeu și în noaptea cea mai apăsătoare a suferinții" (pag. 51). Acesta este păstorul cel bun, care a înflăcărat conștiința ardeleană ultragiată și a dinamizat sufletul românismului pentru luptă, libertate și dreptate. Fie în biserică, fie în universitate, fie în consiliul dn coroană Mitropolitul Nicolae, a fost apologetul hotărît al drepturilor și libertăților naționale. Nimic nu l-a intimidat și nu l-a abătut de a sta de veghe lângă popor și altar.

Potirul suferinții românești a fost ținut cu vrednicie în mâinile vlădicului Nicolae și toate chemările sale au fost răscolitoare de suflet. Toți s'au împărțășit, din el prin participarea la durerea celor vremelnice deslipiți dela sânul patriei.

Acum, Mitropolitul ține în mâinile sale potirul biruinței dreptății românești și cheamă pe toți la îngenunchere, la rugăciune de mulțumire și la altarele credinței străbune.

Interpretul durerii înăbușite, talmaciul autentic al suferinții ardelenesti, care a plâns cu neamul și s'a indentificat cu durerea patriei, a fost Mitropolitul Nicolae care a refuzat armistițiul, a protestat contra dictatului dela Viena, iar are azi bucuria de a vedea Ardealul eliberat și a putea cerceta altare profanate și morminte proaspete.

Când fiii se'ntorc la vatra ortodoxiei, cu sfială și recunoștință sărută dreapta arhierului, ce le-a binecuvântat lupta, le-a vindecat rana și le-a aintreținut duhul încrederii și al nădejzii în biruința dreptății.

Iată de ce Mitropolitul dela Sibiu rămâne un mentorul iscusit al vieții naționale și în istorie patriarhul spiritual al celor de un sânge, de o credință și de un ideal. Acesta e ierarhul cu chip de vultur, misionar al Evangheliei lui Hristos și apostol neînfricat al destinului românesc.

Cartea „Mântuește Doamne poporul tău”, executată în condiții tehnice obtime, cu o copertă măestrit lucrată de ieromonahul Arsenie, cuprinde sbuciumul și contribuția Mitropolitului Nicolae pentru țara cea nouă, care se afirmă pe front și se va desăvârși la pace în sufletele noastre.

Cartea aceasta e cel mai semnificativ și simbolic dar, ce-l face Mitropolitul Nicolae de sărbătorile Nașterii și Anului nou turmei sale, care într'un glas îi strigă din toată inimă „Întru mulți ani Stăpâne!”

Prof. I. Bulea-Cășuneanu

ANULUI NOU

Apari sfios din ceață,
Cu chipu-ți plin de spaimă,
De vuet surd și larmă,
An Nou, ne vii în viață!...

II

Dar ochii tăi se umezesc,
Căci vezi obuze și grenade,
Și vii să'ngropi pe-un frate,
Căzut în focul diavolesc.

III

În prag plângând, tu vezi orfanii
Și-auzi pe drum oftând răniții,
Cu palma'ntinsă stau fugiții,
Cu toți te-așteaptă azi, sărmanii.

IV

Te vrem mai tare'n lupta vieții,
Să stai pilon înfipt în loc,
S'oprești noroade'n marș spre foc,
S'aduci căldură'n locul gheții!...

V

In aste vremuri crude,
Tu credința s'o întărești,
Ura toată s'o plivești
Dintre frați și dintre rude.

VI

Și-al nostru neam azi vrea,
Mai mult noroc s'aduci cu tine,
S'alini necazuri și suspine,
S'aduci și-a păcii stea.

Pr. Dimitrie D. Popescu

Informații

Mulțumire P. Sf. Sa Episcopul VENIAMIN exprimă pe această cale cele mai vii mulțumiri tuturor, cari i-au trimis urări și felicitări cu prilejul praznicului Nașterii Domnului și de Anul nou și împărtășindu-le arhieresti binecuvântări le face aceleași urări de pace, sănătate și duhovnicească mulțumire în anul cel nou.

Anul nou. După Sf. Liturghie arhierescă slujită de P. Sf. Sa Episcopul nostru Veniamin, înconjurat de un sobor de 12 preoți și 4 diaconi, s'a făcut Te-Deum, mulțumind lui Dumnezeu că ne-a adus în zilele unui nou an.

A vorbit Prea Sf. Sa Păr. Episcop Veniamin, prezentând un scurt bilanț al anului și dând părintești îndemnuri pentru noul an.

Regimentul 96 Inf. cu muzica și o companie de onoare și-a adus drapelul victorios purtat în multe lupte și decorat cu „Mihai Viteazu”, la biserică.

În fața sf. biserici, cuvântul armatei a fost rostit de dl. Lt. Col. Huza, după care a urmat defilarea.

La reședința episcopoească, în prezența tuturor autorităților bisericesti, civile și militare, Prea C. Păr. Prot. ic. stfor, Romul G. Ancușa, în cuvinte alese și simțite a prezentat Prea Sf. Sale tradiționalele urări, reliefând cele trei postulate ale vremilor de azi: Munca, rugăciunea și suferința.

P. Sf. Sa a exprimat vii mulțumiri pentru urările făcute, pe cari le consideră adreseate întâi instituției pe care o reprezintă și apoi persoanei sale. După ce a arătat comandamentele impuse de vremuri grele: credință, nădejde, abnegație și alipire față de Biserica noastră ortodoxă, mama cea bună care „scăpare s'a făcut nouă din neam în neam”, precum și solidaritate și unire necondiționată între fiii neamului, face calde urări tuturor celor prezenți, spre a-și putea îndeplini fiecare datoria cu dragoste, pentru promovarea binelui obștesc și pentru salvarea Patriei. Fiecare să contribuie cu munca sa — însoțită de *omenia românească* la asigurarea viitorului pe care-l merită Neamul, stând strânși uniți în jurul tronului și al Guvernului, ca să poată duce la bun sfârșit acest războiu și să ajungem pacea mult dorită într'o țară liberă, suverană și independentă.

A apărut Nr. 11-12/1944 din revista noastră „ALTARUL BANATULUI”, cu următorul cuprins:

Redacția: Înfrățirea oamenilor.

Dr. C. Corneanu: Episcopul Ioan Popasu

+ *Protos. Dr. I. Olariu:* Curs de Teologie pastorală.

Prof. Dr. D. I. Belu: Despre necesitatea revizuirii și întregirii moralei teologice.

Prof. Dr. G. Coloșman: Străvechile organizații de Stat slavo-române din Banat.

Pr. I. Câmpianu: Mișcarea sectară în eparhia Caransebeșului.

Prof. Dr. P. Rezuș: Problema probabilității și a necesității în Teologia fundamentală.

Prof. Dr. M. Bănescu, V. L. B: Probleme actuale.

ale: Ziarul Pastoral, Parastasul, Les Allemands tels qu'ils sont.

Prof. Dr. P. Rezuș, Prot. I. Serafin, Prof. Dr. G. Cotoșman: Comentarii: Ziaristica în slujba Bisericii, Actualitatea prediciei, Din nou despre limba liturgică, Contribuții la înțaietatea la slujbe în sobor a proto-popilor.

Prof. Dr. D. Onciulescu: Portrete ortodoxe: Dimitrie Țichindeal

Arh. Dr. L. Busuioc, prof.: Lecturi morale: Cine va arunca prima piatră?

Prof. Dr. P. Rezuș, Prof. Dr. D. Belu, Prof. Dr. M. Bănescu, Dr. D. Onciulescu, Diac. N. Corneanu: Recenzii și note bibliografice: Academia teologică „Andreiană”, Anuarul XX, Etica Nicomahică în românește, Sub semnul crucii, Istoria filosofiei, Sfântul Antimis, Cosmogonia biblică și teoriile științifice, Banatul de altădată, Anuarul societății „Armonia”, Primitivii.

Prof. Dr. P. Rezuș, Note: Episcopiile ortodoxe din Ardealul eliberat, Calendarele ortodoxe.

Prof. Dr. P. Rezuș: Cronică: Eliberarea Clujului, Indemn, Noua Societate a Națiunilor. Moaștele sf. Paraschiva, Redarea libertății religioase bapțiștilor și adventiștilor, † Arhiepiscopul de Canterbury, Legile rasiale, Alegeri în U. S. A., Drapelul, † Charles Diehl, † Alexis Carrel, Ministrul Cultelor.

Notițe bibliografice.

Cuprinsul „Altarului Banatului” pe anul 1944.

Înaintea sf. sărbători a plecat în veșnicie tânăra preoteasă Livia Turlici din Șipet, Jud. Timiș, în vârstă de numai 24 ani.

O plâng la mormânt cei trei micuți orfani: Tudorel de 2 ani, Marioara, de 5 ani și Doina de 6 ani, precum și nemângâiatul soț, Preotul Petru Turlici din Șipet.

Dumnezeu s'o odihnească'n pace, iar pe orfani și tată, să-i întărească în durere!

S'a stins din ceata bunilor învățători confesionali Maroevici Gheorghe.

Vocea lui minunată a împodobit mult timp strana sf. noastre biserici catedrale.

Îl însoțim pe drumul veșniciei cu „Dumnezeu să-l ierte!”.

Lucrarea a fost premiată cu premiul I de Ministerul Culturii Naționale și înfățișează în mod științific și documentar întreg trecutul Transilvaniei.

Având un interes deosebit pentru trecutul nostru, cartea merită să fie cunoscută de preoțimea noastră, de aceea o recomandăm cu insistență tuturor preoților noștri.

Costul unui exemplar este de 600 lei.

Caransebeș la 29 Decembrie 1944.

Episcop:

† **VENIAMIN**

Consilier referent:

Pr. Dr. Marcu Bănescu

Nr. 7 E. 1945

Atragem atențiunea Prea On. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale asupra dispozițiilor concludului congresual din anul 1879, cu privire la înființarea unui fond mitropolitan, conform căruia la sărbătoarea, Arătării Domnului, are să se poarte un tas separat în toate bisericile din Mitropolie în folosul acestui fond.

Sumele adunate sunt a se înainta Oficiilor protopresbiterale pe lângă raport, iar acestea le vor înainta Consiliului nostru eparhial pe lângă un tablou general asupra sumelor intrate până la 30 Ianuarie a.c.

Caransebeș la 2 Ianuarie 1945.

Episcop:

† **VENIAMIN**

Consilier referent:

Dimitrie Sgaverdia

Nr. 6425 E. 1944.

Publicație de licitație

Se publică licitație cu oferte scrise pentru vânzarea a cca 400 m³. lemn de lucru din pădurea Episcopiei situată în hotarul comunei Făget și din pădurea mânăstirilor situată în hotarul comunei Sintești — Temerești.

Caietul de sarcini se poate vedea la Consiliul eparhial în orele oficiale.

Licitația va avea loc în ziua de 24 Ianuarie 1945 orele 11 în biroul Consiliului eparhial din Caransebeș, iar ofertele sunt a se înainta până la 20 Ianuarie 1945, Consiliului eparhial din Caransebeș însoțite de garanția de 10% din suma oferită.

Caransebeș, la 28 Decembrie 1944

Consiliul eparhial

PARTEA OFICIALĂ

NOTE OFICIALE

Nr. 6566 C. 1944

On. Minister al Culturii Naționale și al Cultelor, cu adresa Nr. 40920/1944 din 12 Decembrie 1944 recomandă lucrarea D-lui Dr. Stefan Pascu, șef de lucrări la Universitatea din Sibiu, intitulată „Istoria Transilvaniei”.

Atențiune!

Având în vedere că la poștă nu se primesc deocamdată colete, rugăm On. Oficiile Parohiale să nu mai facă comenzi prin poștă, ci prin curier, care să și ridice de îndată comanda făcută.